

ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Към 31 декември 2020 г. населението на област Варна е 470 124 души, което представлява 6.8% от населението на България и нарежда областта на трето място по брой на населението след областите София (столица) (1 308 хил. души) и Пловдив (666 хил. души), и преди област Бургас (410 хил. души). В сравнение с 2019 г. населението на областта през 2020 г. се увеличава с 239 души, или с 0.1%.

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението, са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Демографската ситуация в област Варна през 2020 г. се характеризира с отрицателен естествен прираст, намаляване на броят на живородените деца и коефициентът на обща раждаемост, в същото време се увеличава броят на умрелите лица и коефициентът на обща смъртност. Като положителни тенденции през 2020 г. могат да се отчетат увеличението на населението, намаляващата детска смъртност и продължаващия положителен механичен прираст на населението.

Раждаемост

През 2020 г. в област Варна са регистрирани 4 243 родени деца, като от тях **4 219 (99.4%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените е намалял с 65 деца, или с 1.5%.

Коефициентът на обща раждаемост¹ в област Варна през 2020 г. е 9.0‰ и намалява с 0.1 процентни пункта в сравнение с предходната година.

Броят на живородените момчета (2 167) е със 115 по-голям от този на живородените момичета (2 052), или на 1 000 родени момчета се падат 947 момичета.

В градовете и селата живородените са съответно 3 543 и 676 деца. Коефициентът на раждаемост в градовете е 9.0‰, а в селата - 8.8‰. През 2019 г. тези коефициенти са били съответно 9.2 и 8.8‰.

Тоталният коефициент на плодовитост² е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. **През 2020 г. средният брой живородени деца от една жена в област Варна е 1.49**. За сравнение, през 2001 г. той е бил 1.22 деца, а през 2019 г. - 1.47 деца.

Средната възраст на жените при раждане на първо дете се увеличава в сравнение с 2019 г. и е **28.4 години**.

През 2020 г. броят на живородените извънбрачни деца в област Варна е 2 475, или 58.7% от всички живородени. Относителният дял на извънбрачните живородени деца е по-висок в селата (69.7%) отколкото в градовете (56.6%).

¹ Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

² Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзрастовата плодовитост през отчетната година.

Смъртност

Броят на умрелите през 2020 г. в област Варна е 6 930 души, а коефициентът на обща смъртност³ - 14.7‰. Спрямо предходната година броят на умрелите се увеличава с 940 случая, или с 15.7%.

Смъртността сред мъжете (15.9‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (13.6‰). През 2020 г. на 1 000 жени умират 1 104 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (21.4‰) отколкото в градовете (13.4‰).

През 2020 г. в областта са починали 15 деца на възраст до една година. Коефициентът на детска смъртност⁴ е 3.6‰, като през 2019 г. той е 4.4‰, а през 2001 г. - 16.3‰.

Бракове и разводи

Регистрираните юридически бракове през 2020 г. в област Варна са 1 687 - с 373 по-малко спрямо предходната година. От всички регистрирани бракове 77.9% (1 315) са сред населението в градовете, докато в селата са сключени 372 брака. Коефициентът на брачност⁵ е 3.6‰ и намалява в сравнение с 2019 г., когато е бил 4.4‰.

Броят на разводите през 2020 г. е 688 и е със 103 по-малко от този през 2019 година. От всички прекратени бракове 89.0% се отнасят за населението в градовете.

Вътрешна и външна миграция на населението

През 2020 г. в преселванията между населените места в област Варна са участвали 8 498 лица.

От преселващите се в страната 13 675 са избрали област Варна за свое ново местоживеене. Областите с най-големи относителни дялове в миграционния поток към област Варна са Добрич - 5.9%, София (столица) - 5.7% и Шумен - 4.3%.

Най-малко преселили се в област Варна има от областите Кърджали и Смолян (0.1%).

През 2020 г. 655 души са променили своя настоящ адрес от област Варна в чужбина, а 2 821 лица са променили своето обичайно местоживеене от чужбина в област Варна.

³ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

⁴ Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

⁵ Брой сключени бракове на 1 000 души от населението.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие на област Варна се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението (с изключение на 2009 година). **През 2020 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на област Варна е намаляло с 2 711 души.**

Намалението на населението, измерено чрез **коэффициента на естествения прираст, е минус 5.7%**⁶. Коэффициентът на естествения прираст в градовете е минус 4.4%, а в селата - минус 12.6%, или намалението на населението в областта в резултат на естествения прираст се дължи предимно на негативните демографски тенденции в селата.

През 2020 г. всички общини в област Варна имат отрицателен естествен прираст.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва и механичният прираст (нетното салдо от външната миграция), който е положителен - 2 950 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от областта.

⁶ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационната система „Демография“ в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирения, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са: Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Национална агенция за приходите; Национален осигурителен институт; Министерство на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.